

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án)

Előfizetési árak:
évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő: **BILKEI FERENC.**
Ségéd szerkesztő: **KETSKÉS ELEK.**

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesület.

(—s—k.) A legfiatalabb egyesülete városunknak, és talán egyik egyesületre sem vár akkora kihatásu munka a közel jövőben, mint e legújabb keletű egyesületre.

Nehogy némelyek túlhajtott optimizmusnak higgyék fenti állításomat, megmondom, miért fűzők a Sz. K. M. E. működéséhez annyi reményt.

Hogy jogosak reményeim, azt igazolja az egyesület keletkezésének története. A nemzetközi és forradalmi szociáldemokrácia ma már annyira megrongálta a társadalmi rend védőbástyáit, hogy az istentelen és hazát nem ismerő tömeg, a lelketlen izgatók — hogy úgy mondjam — *hipnotikus erejű* hatalmában van.

Szerencse a szerencsétlenségben, hogy Jakabokányiék hitványságai, hazugságai, sikkasztásai ma már csak a gyengék előtt ismeretlenek.

Köztudomású — hogy többet ne mondjak — az a Jelkismertelenség, amit a vezérek a szakegyetlek pénzével véghez visznek. Van Magyarországon összesen 40,000 szociáldemokrata. Ezek befizetnek (a többi kizsartolt összegről nem is beszéltek, pedig az is ezrekre megy) hetenkint 30 fillért. Ebből azonban a tagsági könyvben 20 fillért nyugtáznak; a többi kell a „Népszava“ újság büntetéspénzeire. Tegyük egy kis számítást. A „Népszava“ büntetéspénzei a legkeményebb

esztendőben 20,000 koronát tettek ki. Minthogy pedig a nem nyugtázott 10 fillér egy-egy tagnál évenként 5 korona 20 fillérre megy, a 40,000 tagtárs *negyvenezzerszer öt korona husz fillérje* nem kevesebb, mint 108,000 koronának felel meg. Csupán ezen a réven tehát kerek 88,000 koronát raktak zsebre a Tisza-szivart élvező, kávéházban pezsgöző vezérek.

Hogy ez nem minden, azt a tisztelt szak-társak tudják legjobban. Hisz tegnap egyik bevallotta, hogy volt olyan vasárnapjuk, a mikor 1 korona 50 fillért fizettek a belső ügyek rendezésére.

Ez a lelketlen eljárás volt a közvetlen rugója a mozgalom megindulásának, mikor hetven vallásos férfi ellenmozgalmat kezdett, akik régóta érezték, hogy ezzel az Istentől elrugaszkodott, hazátlan tömeggel ők nem érezhetnek együtt.

Eltökélték — mint már megirtuk — hogy mozgalmat indítanak egy keresztény szociális alapokon nyugvó egyesület alakítására.

Tehát a Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesület eszméje a szociáldemokraták viszálelésein okult, józan, értelmesebb, családjukat szerető, vallásos, hazafias érzésű munkások agyában született meg.

Nem a papok erőszakolták tehát a munkásokra. Hogy azonban a felajánlott vezetést örömmel fogadták, az természetes, mert a lelkek

megmentését, a haza ellenségeinek való ellen-lást kötelességüknek ismerik.

És nem is a mesterek sürgették az új párt megalakulását. Hogy ők is rokonszenveznek vele és felajánlották legmesszebb menő támogatásukat, az is természetes.

Ezzel azonban a munkások érdeke csak nyerhet.

A tegnapi alakuló gyűlés lélekemelő lefo-lyása fényes tanúsága volt annak, hogy a leg-messzebbmenő terrorizmus sem képes ma már az érettebb gondolkodású embereket a keresztény szociálistól eltántorítani.

Minél többet érintkezem a munkásokkal, (most speciáliter az építő-munkásokat értem), annál jobban megtanulom *becsülni* és . . . *saj-nálni* őket.

Becsülni és sajnálni!

Becsülöm bennük az okosodásra, a műve-lődésre való törekvést, és végtelenül sajnálom, hogy az ő sokszor hangoztatott „fölvilágosultsá-guk“ dacára a lelketlen izgatók ürült tettekre ké-pesek őket felbujtani, amelyek a megdölgötlan-ságnak minden ismérvét magukban foglalják . . .

De bízom remélem, hogy a Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesületet megalkotó öre-gbebb, józanabb gondolkodású, higgadtabb termé-szetű, tapasztalt munkások példája a most még heves vérűk, féktelen szenvedélyűk tűztől elva-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

H a r c.

Kopogott valaki a nehézkes, rozszant kapu-ajtón és az öregek odabent egymásra néztek:
— Ugyan ki lehet ilyen későn . . .

Kint a zárat kezdték csattogatni mind ingerültebben, valahonnan messziről vékony kutya-ugatás hallatszott s míg az egyik öreg, a férfi, kezében a kapukulcsai végigballagott a folyo-són, az asszony kíváncsian dugta ki fejét a vas-salt fehér függönyök mögöl.

Gyönyörű szép este volt, a fák ezüstszinben pompáztak s a csillogó fagyos hősziánkok mint gyémántpíhek hullottak alá keringő libegéssel.

— Flóra! — kiáltott fel az öreg ember, a hogy a kapu megnyílt és hangja reszketett a váratlan örömtől. Ügyetlen kezével a kulcsot szorongatta és mig botorkált előre, a feleségét hivta egyre:

— No nézd, Flóra jött meg, Istenem, a Flóra . . .

A másik öreg, aki mindig jobban feltalálta magát, már kint volt a folyosón. „Edes kicsi leányom,“ ismételte egyre, a hogy átkarolta a fiatal asszonyt a prémes gallérjával együtt és

szerezte volna öibe kapni, mint mikor gyerek volt még.

A vékony fiatal asszony reszketett a pré-mes bundája alatt és nem tudott szóhoz jutni, mintha a szájszélei összefagytak volna. Gépiesen engedte, hogy az öregek lekapcsolják a felöltő-jét, lehúzzák hideg kis kezéről a keztyűt. A kis fekete sapkája és a haja csupa havas volt és az arca is vértelen, fehér, mint a hó.

— De édes Istenem, mi bajod? — töpren-gett az öreg asszony.

Leguggolt és öibe vette a másik asszony apró lábait, a melyeken vékony kis házi cipők voltak, kacér, máslis kis cipők.

— Így eljönni hazuról, — csóválta meg a fejét az öregasszony és a kezével dörszölte az apró lábakat. Mi lelt, Flóra? Összevesztél az uraddal, elűzött, mi? . . .

— Nem . . .

— Jó Isten, beteg vagy ugy-e?

— Nem . . .

— Hát beszélj, ért benneteket valami?

A fiatal asszony fáradtan simította végig fehér homlokát hideg kezével. Végigsimította kétszer-háromszor, a puha nedves haja odalapult a halántékaira és szemei alatt, a melyek lázasan csillogtak, két sötét karika támadt.

— Megcsalt, nyomoruult volt, elvitték, tört

ki végre belőle és görcsös, fulladt zokogással odaborult az öregasszony vállára. Kőneyei annak az öibe hullottak, a fakó kötényére.

Két fáradt, öreg szempár mélyedt egymásba tétován, érthetetlenül, két fáradt, kétségbeesett tekintet, bágyadt láng, mely egyszerre vészjtős-lőan lobbant föl az elhamvadtt zsarátnok mögül. Ilyenek lehetnek az öreg galambok, mikor tépett szárnynyal látják hazamenekülőni a becézgetett fiókájukat, a kit kegyetlen tréfával kergetett meg a héja, az ölyv.

— Beszélj! — mondták csaknem egyszerre és az öreg ember, a ki egy kicsit szívbajos volt, idegesen dobolt ujjával az ócska polituros asztalon.

És az asszony beszélt, beszélt, de kevés volt abban az értelem. Inkább a lázas beteg deliriumához hasonlított az előadása. Zűravaros szók, kuszált mondatokból állott az egész, hosz-szu, kétségbeesett pauzákkal, mialatt merőn né-zett egy pontra, hogy aztán szinte kacagó gör-csöt kapjon, mikor újra előlöl kezdte ugyanazt.

Vannak emberek, a kik a kétségbeesésben is erősek tudnak lenni és ilyen volt a másik asszony, a szegény, megijedt öreg galamb. Pedig a válla is összebb görnyedt; érezte, hogy valami nagyon nagy bajnak kellett történni; vagy — te-remtő Isten! — Flóra vesztette el az eszét, a jó-zan eszét . . . Hirtelen kihuzta az almáriom alsó

Papp Károly

selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvártól
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindenemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végáruk, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrovidebb idő alatti ki-szolgálást ígérek. 7271 156-82

kult, de még ki nem forrott, fiatal munkásokat is a jó utra téríti.

Adja Isten, hogy ez minél előbb bekövetkezzen!

A gyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Már jóval 11 óra előtt megtöltötték az érdeklődő munkások a Katholikus Kör nyári helyiségét. Az alakuló gyűlést Lakatos Frigyes előre bejelentette a rendőrségnél, és előrelátásból egy-két rendőrt is kért. Hogy előrelátása nem volt hiába való, azt — akik a szociáldemokraták erőszakos természetét ismerik — könnyen beláthatják; de meg az eredmény is megmutatta.

Közel 200 főre emelkedett az összegyűlték száma, mikor pont 11 órakor Lakatos Frigyes, a megalakítandó egyesület egyik legteljesebb bajnoka szót kért. Néma csendben hallgatták meg a formás és eszmékben gazdag beszédet. És az eddig legszélesebb szociáldemokrata arcán is meglátszott, hogy a szónokkal mindenben egyetért, ha talán ma még nem meri is bevallani.*

A beszéd csúcspontját az a párhuzam képezte, amelyet szónok a keresztény szocializmus és a nemzetközi szociáldemokratizmus között vont.

Élénk színekkel eszettele a szociáldemokraták viszonyát a valláshoz és a hazához, és megcáfolhatlan bizonyítékokkal mutatta ki, hogy a nagyhangon hirdett szabadság, testvériség közöttük nincs meg, hisz úgy táncolnak, ahogy a Jakab Izraeliek Budapesten fűtülnek, testvérek pedig (de azért, ha lehet, kijátsszák őket) csak a „szakításakat” tekintik; eszközeik a gyűlölet és terrorizmus. Ezzel szemben rámutatott, hogy a keresztény szocializmus azt hirdeti, hogy imádjuk a fölséges Urat és szeressük azt az édes hazát, amely ápol s eltakar, tiszteljük embertársainkat, ne iparkodjunk csak a magunk hasznát keresni még akkor is, ha mást ekként lelkiismeretlenül megkárosítunk. A keresztény szocializmus is a kisemberek érdekeiért harcol, a munkások ügyét a szíven viseli; de eljárása szeretetteljes, a törvény kereteibe illő.... keresztény.

Mikor feltette a kérdést: — „Nos, hák akarják-e, hogy egy keresztény munkás-egyesület

*) Hogy ezen állításunk nem frázis, annak fényes bizonyítéka a szociáldemokraták délutáni gyűlése.

alakuljon Székesfehérvárott? — lelkesedéssel kiáltották az egybegyűlteik: „Óhajjuk, akarjuk!”

„Egy láthatólag tervszerűen odacsoportosult 20—25 tagból álló frakció kivételével — ezt írja a F. U. — határozott akarat nyilvánult eziránt. Azért idézzük ezeket a szavakat, mert bizonyítékul szolgálnak arra, hogy a szociáldemokratáknak az illendőségről fogalmuk sincsen, mert különben ilyesmire nem vetemedtek volna, hiszen tudták, hogy ott alakuló gyűlést tartanak, amelyen csak olyannak van helye, aki tagja akar lenni az alakítandó egyesületnek. De egyszersmind bizonyíték ez arra is, hogy a jakabokányiék minden erőlködése dacára is gyökeret vert a józanabb gondolkodású munkások között a keresztény szocializmus.

Lakatos Frigyes erre felkérte azokat, akik „Nem akarjuk”-ot kiabáltak, hogy legyenek szívesek távozni, mert most itt azok gyűléseznének, akik *akarják*. Nem utasít ki senkit, de nem is marasztalja azokat, akik — jobb meggyőződésük ellenére — még mindig az Izrael Jakabok járszalogján akarnak ficáncolni.

A többnyire 17—21 év körüliekből álló csoport erre kivonult, de nem mulasztotta el bebizonyítani, ami ellen annyira kapálództak, amikor reájuk olvasták, hogy *vallástalanok*: „Abcug a klerikálisok,” „Abcug *csuhások!*” kiabáltak. (Kár, hogy a pájeszes, kaftános Jakabokat még nem éljenezték!) Azonban valamennyien még sem távoztak el, a terrazon többen a korlátnak támaszkodva hallgatták a gyűlésnek a további lefolyását, sőt — mikor közbe-közbe egy pár hangot hallattak, s a főkapitány távozásra szólította fel őket, — egyre erősitették, hogy most jöttek és hogy: *nem tudja a főkapitány úr, hova tartoznak ok.* (És kető-három a gyűlés végeig kitarított, sőt megkísérelte védelmezni a demokratákat. *Hanem csüfűl jártak!*)

Ekkor az alakuló gyűlés elnökét Posits Mihály kanonokot és jegyzőjét pedig Ketskés Elek főként, lapunk segédszerkesztőjét választották meg egyhangú lelkesedéssel. — Erre a jegyző fölolvasta az alapszabály-tervezetet, felvilágosítást néhány megjegyzést fűzött hozzá. (Hogy nemcsak a kőművesek, de az ácsok szak-egyletének alapszabályait is át tanulmányozták, és mindazt, amit azokban jónak találtak, minden gondolkodás nélkül átvették. Így tehát a munkások érdekeinek megfelelő minden jót egyesít magában az alapszabály.) Kellemetlenül érintette a tisztelt szociáldemokratákat az a leleplezés, hogy

még az alapszabályokat is akként készítették a bpesti vezetőség, hogy a vidéki szervezeteknek a *fizetésen* kívül ugyszólván semmi joguk nincsen. Tiltakoztak is ellene, de mélyen elhallgattak, amikor az egyiknek a könyvéből Lakatos Frigyes bebizonyította azt.

Az alapszabályok felolvasása után az a két-három ember vitát akart provokálni, ámde gyászos kudarcot váltottak újra. Azt bizonyították, (az alapszabályhoz így szóltak hozzá!) hogy ok nem *terrorizálnak*. Hanem elállt a szavuk, amikor két fiatal munkás előlépett, és elmondotta, hogy az egyiket meg is verték, mert 6 évi hűségess szak-társi érintkezés, lelkesedés és *spriccerezés* (zsarolt pénzen!) után *megütölték* a szakegyleteket, s elvált tőlük.

Erre aztán melegezték a kudarcot és egyre azt emlegették, hogy ok rokonérzessel vannak az alakuló egyesület iránt.

Most már akadálytalanul folyt a gyűlés tovább.

Nagy lelkesedést keltett az alapszabályok ama pontja, hogy az egyesület fővédőke a *mindenkori székesfehérvári püspök*. Hogy ebben a lelkesedésben volt része annak a mélységes tisztelnek, amellyel megválasztottunk kiváló egyénisége iránt minden ismerője viseltetik, az csak természetes.

Az alapszabályok felolvasása után a tisztakar és választmány megválasztása következett: Elnök: Posits Mihály, I. alelnök: Lakatos Frigyes, II. alelnök: Kiss Kálmán, I. titkár: Ketskés Elek, II. titkár: Várháncz Ferenc, háznyag: Szabó Lajos, pénztáros: Langmár János, ellenőr: János Ferenc, I. könyvtáros: ifj. Németh János, II. könyvtáros: Klér István. Választmány: Fritz Ferenc, Arady Ferenc, Gadácsi Imre, idősb Lánzky József, Langmár József, Kollmann Ferenc, Ruska Ferenc, Kósa Ferenc, Jánovits József, Jánovits Ferenc, Gadácsi Ernő, Szilasy János rendes tagok; id. Endl István, ifj. Lánzky József, Tujner István és Pinke István póttagok. Ezzel körülbelül vége is volt az alakuló gyűlésnek. Lelkes éljénzés között oszlottak szét a munkások s nem egynek gyűlteik a szemébe örömkönyvek, mert most már biztosan tudhatták, hogy nem kell többé a vallásukat és hazájukat galázó „szak-társak” közé menniök, mert a Székesfehérvári Keresztény Munkás-Egyesület helyiségei édes otthonuk lesz, ahol bánatuk megnyíhül, gondjaik eloszlanak, fáradt tagjaik megpihennek és lelkük felfrissül.

főkját s a biztos helyről kivett egy kis kurta üveget. Ott volt a főhehér, kicsipkézett szemfedél-darabka, pár szál megszáradt virág mellett. Fehér volt a virág is valamikor, egy kis fehér-haju, hideg fücska kezében, a kitől nem maradt egyebe, csak az a szemfedél-darab, az a megsárgult virág. Az öreg galamb akkor nagyon hasonlított a fiatal galambhoz; olyan lázas volt, úgy össze-vissza beszélt mindent. Most eszébe jutott az orvosság s csöppentett belőle a két ujjára.

— Így, édes kicsi leányom, — mondta az öreg galamb és megdörzsölte a fiatal asszony homlokát elől, a halántékait két oldalt s a csipkés zubbonykájá alatt a szíve tájékát. Így; elalszol, meggyógyulsz drágám. S míg a másik öreg reszketve, járatlan kézzel bontotta meg az ágyat és tapogatta, hogy elég puhák-e a vánkosok, emez lehuzta az apró másilis cipőkét, a csipkés zubbonykát, mint mikor régen, a kicsi öbéli Flórát vetkőztette. Ugy vitték az ágyba is ketten, lábujjhegyen, nesztelen léptekkel és lecsavarták az ernyős lámpát. De ok nem feküdtek le, hanem megfogták egymásnak a kezét és sirtak csöndesen. Nem fakadtak ki, csak úgy néha mondta hol az egyik, hol a másik: ver, ver bennünket a jó Isten...

A lámpából kifogyott az olaj s a láng küzködvé lobbant fel utóljára. Kivülről a fogyó hold

késői világa szűrődött keresztül a vasalt fehér függönyökön s míg amazok sirtak, — az asszony álmódoszott.

Ugy látta, eljött hozzá az ura. Mosolygósan, szép arcával és elegánsul, mint mindig. Fekete ruha volt rajta s vérpiros rózsát tűzött a szíve fölé. Megfogta a kezét s ő megborzadt annak a hidegségétől, de mosolyogni próbált, ha bárhogy érezte is, hogy megfagyasztja annak az érintése. Mosolygott és felelt.

- Nem haragszom...
- Tudsz mindent?
- Tudok.
- Elitélsz?
- Nem...
- Itélj el. Könnyelmű voltam, pazar voltam, nem tudtam szegény lenni...

Majd hirtelen átcsapott: — De ugy-e, nem is mehetnék már emberek közé többet soha, megvetnének és megvetnél te is...

— Sok volt? — kérdezte az asszony halkán. — Sok, — mondta a férfi, őt... És viasz-sárga ujjával leirta a takaróra. Ötszáz... S aztán a haját simogatta végig idegesen: — Szerencsétlen napom volt mindig a szerda. Ez is szerdán történt. Már csütörtökön helyre tettem volna. S szerdán jött a felügyelő,

mondom, szerdán és gorombán szölt hozzám és elvittek, hiába bizonykodtam: Holnap meglesz minden... Szerdán volt...

— Siessen, — kiáltott rá egy hosszú, sovány torzalak és előre lépett a szoba homályos szögletéből, a hol az asszony eddig észre sem vette. Siessen, — ismételt és a férfi karjába öltötte száraz, csontkezeit. Ez az élet, ezdesz asszonyom, — fordult Flórához s mig cinikusán mosolygott, fagyaszító lehellelével egészen közel hajolt hozzá. Az élet harc s az ön kedves férje elbukott a harcban, — ennyi az egész. Rossz csillagzat alatt született, a fekete golyót huzta ki...

Reggelre úgy ébredt a fiatal asszony, mintha megfagyott volna a szíve, a lelke is. Csak járt-kelt halottféhéren és a két öreg szótlanul simogatta arcát, suttogott neki valamit becözgetve; hangosan beszélni sem mertek. Döbben sürgőnyt kaptak. Kurta volt az egész; részvéten száraz: meghalt.

Remegő kézzel égették el: Oh kíméljük meg a szegény Flórát...

Szótlanul simultak össze, mert ok hárman igazán olyanok voltak, mint az árta'lan, tépett szárnyu galambok, a kiket megkerget a héja, az ölyü, — a fekete sors.

M. Prigl Olga.

Szlanyinka Ferenc
férfiszbó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szám.

Ajánlom dúsán felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri, egyen- és papi-ruhák legjutányosabb ár mellett, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

Az ujonnan alakult egyesület minden valószínűség szerint a Kath. Legényegyesület nemrég vásárolt házában kap kényelmes otthon. A vezetőség elhatározta, hogy a 3 héten belül jelentkezőket az egyesület megalakításának fogja tekinteni s hogy az 1 korona beíratási díj *resztlekben* való (egy hónapon belül) letérjesztését is megengedi.

UJDONSÁGOK.

— **Bérmálás.** Pázmánd községben vasárnap oszította ki dr. Városvy Gyula megyéspüspök a bérmálás szentségét, mely ünnep a templomnak és toronyának helyreállítását következőkben késett mindaddig. A megye összes többi községeiben, a hol templom, vagy kápolna van, mindenütt megfordult már szerezésé egyházmegyénk főpásztor. Pázmánd hitbuzgó, derék népe régóta készülődött e magasabb ünnepségre s nemcsak az egyeseken látszott meg az öröm hatása, de az egész község ünnepi színezete: öltött. Kápolnásnyéken Szűts Jenő váli főszolgabíró fogadta szép beszéddel főpásztorunkat, szép szavakkal esetetlén az örömet, mely a községet érte. Lyka Dönc birtokán keresztül a pázmándi határra érve, Várady Béla községi jegyző banderium élén üdvözölte a főpászort. A diszbeöltözött községben keresztül Ő méltósága a plebániára hajtatott, a hol a papság fogadta. Csakhamar megkezdődött a szentmise, melyet főpásztorunk celebrált, majd közel 600 léleknek osztotta ki a bérmálás szentségét. Az egyházi szertartások után Ő Méltósága a küldöttségeket fogadta. Az ebéd, mely Belezay István c. kanonok esp. plebánus házában volt, megjelent Verebi Végli István földbirtokos, Meszleny Pál országgy. képviselő, Szűts Jenő főszolgabíró, valamint a környékbeli papság is. Délután Ő Méltósága látogatást tett Verebi Végli János földbirtokosnál, a hol az ősz földbirtokos és családja nagy örömmel s igaz magyaros vendégszeretettel fogadták az egyháztőt. Püspökünk meg a délután folyamán visszaérkezett székvárosába.

— **Hymen.** Ifj. Gulner Gyula, Gulner Gyula volt belügyi államtitkár és neje szül. Rea Mariska fia eljegyezte özv. bucholdi Buchwald Józsefné, szül. báró Wassmer Emilia leányát Mezöberényből.

Szabó Albin Tabról vasárnap jegyezte el Micheller Lenke kisasszonyt.

— **A bodajki zarándoklat** roppant impozánsnak ígérkezik. A külön vonaton való utazás már most biztosítva van a résztvevők impozáns száma által. A mint értesülünk már eddig körülbelül 500 jelentkező van.

— **A székesegyház új orgonája.** Mint lapunk mult számában jeleztük, a székesegyház új orgonájának átadása tegnap d. u. 4 óraker megtörtént. Hogy a kiválóságához fűzött reményeink éppen nem voltak túlzottak, azt a bemutató — amelyen maga dr. Városvy Gyula megyéspüspök is jelen volt, s a melyet előkelő és szépszámu közönség hallgatott végig — fényesen igazolta. Hogy a Sz. H. — mielőtt még igazán hallotta volna — már előre lepocskondiázta az „oszták vacak”-ot, az csak természetes. Ez az ő privilegiuma. Tessék meghallgatni a szakértők véleményét, (nem magunkról beszélünk), akik elfogulatlanul tudnak ítélni, mind kalapot emelnek a Rieger-cég tudása előtt. (Az elfogultakról és a szakértőkül szerepelni vágyókról nem beszélünk!) Ha

nem volna egyéb előnye ennek az orgonának a magyar gyártmányokkal szemben, mint a technikailag tökéletes kivitele, máris elnyerné a pálmát. Az előkelő közönség nagy élvezettel hallgatta Rieger Ottó orgona-játékát; de mikor Degel Frigyes budapesti gépészmérnök Bach Sebestyén E. moll orgona-fugáját előadta, mindenkit bámulatra ragadott művészi játékával. Késégtelen, hogy ilyen művészi orgonajátékban Székesfehérvár közönsége még nem gyönyörködhetett. Közben dr. Kneifel Ferenc karnagy is bemutatta, hogy milyen kedves kísérletet lehet az új orgona huszonhárom önálló változatából kombinálni az ő szép hangjához, illetőleg lelekelmelő énekéhez. Később ismét Degel Frigyes ült a játékasztalhoz, hogy Bachnak még remekebb, még nehezebb G. moll fugáját adja elő. Bemutatta egyszersmind a kombinációk száz és száz faját, ami a gyakorlott orgona-játékosnak egy ilyen orgonán csak játék. Örülünk, hogy ilyen kiváló orgonát kapott városunk; de még jobban örülünk, ha valamikor Angster (vagy akár Ország) még ennél is jobbat csinálna. Amíg azonban a közös vámtérület iparunk minden ágára ránehezedik s azt egészséges és erőteljes fejlődésben akadályozza, nem lehet csodálni, ha a magyar gyártmány nem felel meg mindennek a hozzáfűzött várakozásnak. Egyébként Kiegernek van Budapesten is gyára, a hol huszonhat magyar munkást foglalkoztat az orgonapipes szép munkájával. Egyebekben pedig magyarul beszél s mindenképp rajta van, hogy ne csak hasznót huzzon Magyarországból, hanem kötelességet is teljesítsen vele szemben. Egyebkent pedig csak azt jegyezzük meg, hogy nem muszáj mindig haragudni, ha minden nem nemzetiszínre van kiteremtetve s az orgona nem árvalányhajjal és sarkantyus csizmával jelenik meg a publikum előtt.

— **Uj iskolák.** Eszterházy M. Móric, a jöteköny főur kegyessége folytán a község ujra két, díszesen épült leányosztálytal gyarapodott, mely mint a többi leányiskolák az apácák — kezelésére bíznak. A két új osztályt a mult vasárnap szentelte fel és adta át rendeltetésének Keitler János c. kanonok, acsai esp. plebános.

— **Hirtelen halál.** Egyházmegyénk papsága ismét egy súlyos veszteséget szenvedett, mely a mellett, hogy érzékenyen érinti az egyház ügyét, varatlansággal is lesújtott. Tegnap d. u. érkezett a megdöbbenő hír, hogy Schneider János, manyi plebános délbén, szívszellőhdésben, hirtelen elhunyt. Egyike volt a megye legszimpatikusabb papjainak, kit egyenes, becsületes lelkéért, szelid, jó modoráért mindenki szeretett. Gyászos halála, mely életének 42-ik évében ére, sok jó barátját borítja gyászba s öszinte könyvet fakaszt a manyi nép szívéből, a kik jóságos lelkipásztorukat rajongva szerették. A boldogult temetése holnap, szerdán d. e. 10 óraker lesz.

Mohar István nádass-ladányi ev. ref. lelkész szombaton, e hó 10-én hirtelen elhunyt — 30 éves korában.

— **Személyi hír.** Dr. Váradai Károly kir. főigazgató tegnap városunkba érkezett, hogy állását elfoglalja. Az új főigazgató ideiglenesen a ciszterciák rendházában szállott meg.

— **A veszprémi kiállítás kitüntetettjei.** Tegnap vettük a veszprémi kiállítás kitüntetettjei hivatalos kimutatását. Úgy látszik, az első összeírás alapján készült, mert Bohn Alajosnak csak bronzérem jutott, Hein Mártonnak pedig csak okjevelet; pedig — mint Bohn Alajosra vonatko-

zólag már helyre is igazítottak — mindegyik magasabb kitüntetést kapott. Hein Márton bronzérmel nyért; de csak azért nem kapott magasabb kitüntetést, mert a bizottságnak egyetlen olyan szakértője sem volt, aki kiváló munkáját méltóképpen megítélhette volna. Így degradáltak az ő, igazán remek hegedűjét gyártaniak.

— **A kir. tanfelügyelő szabadságon.** Gróf Festetich Bencő kir. tanfelügyelő a napokban hatheti szabadságra megy. Távollétében Szentgericei Nagy Géza s. tanfelügyelő helyettesíti.

— **A szocialdemokraták mozgolódása.** Keresztény munkásaink vasárnapi gyűlésével szemben a jakabok pártja is megmozdult s hogy a megrepedezeit hitelt megdrótozzák, Pestről is hozatott szakértőt. Persze beszéltek hetet-havat mindenről és sörömpöba szállították a gyűlölet mindenféle skáláját. A hangulat azonban — akárhogy vesszük is a dolgot — csunyan megroppant. Hogy többet ne említsünk, az egyik szónok, Svertecky János a keresztény párt délelőtti gyűlésével foglalkozván, kijelentette, hogy ők is hajlandók belépni, ha a keresztények pártja kivétia a bérminimomot. Tehát csak az anyagokra kivetik immár a sulyt? Hát elfelejtik, hogy jakabok előtt mindez csak eszköz volt s a végeredményben mindenütt a hátlanságot és vallatlanságot hirdették? De hát jól van ez így s legyen is így!

— **Megürült tanítói állás.** Bodajkon Erdősi József tanító távozása következtében megürült a tanítói állás, melyre legközelebb pályázatot hirdetnek. Az állás körülbelül 1800—1900 korona jövedelemmel jár.

— **A városi építő-bizottság** ma tartott gyűlésén a Legényegyesület építendő nagyeremének tervét jóváhagyta azzal, hogy az udvar felől egy zárt folyosót tart szükségesnek.

— **Ebtulajdonosok gondatlansága.** Igaza volt a mult számunkban közölt levél irójának, hogy a gondatlan ebtulajdonosokat szigorú büntetéssel kellene sújtani, mert oly nagyfokú meggondolatlanságot kell tapasztalunk e tekintetben, hogy szinte megdöbben az ember. Eddig több mint 100 ebtartóra fogja a főkapitány a 4 korona bírságot kiszabni.

— **Uri cselekedet.** Forster Flórián korcsmájában tegnap egy 20 év körüli, szőke bajszú, urias kinézésű fiatalember 1 üveg sört rendelt. Egyszer a gazda az udvarra talált menni, ez idő alatt a vendég a fiókból 4 kor. 80 fillért ellopott és megugrott. Eddig a rendőrök hiába keresték.

— **Tolvaj segéd.** Baksa Kálmánné a rendőrségen panaszt tett, hogy Vinter Ede kefekötő-segéd szekrényeköl 12 koronát ellopott. A nyomozás megindult.

— **Névmagyarosítás.** Goi Károly sóskuti lakos vezetéknévét Gárdonyi-ra változtatta.

— **Robinsonok.** Háber Ferenc 15 éves és Takács Lajos 14 éves bpesti suhancok tegnap hazuról megszöktek. Takács Lajosra az apja 70 koronát bízott, ezt szánták az „uj világ felfedezésének” utiköltségére. Az éjjele egy korcsmában huzódtak meg, s ma reggel — mikor Kanizsa felé akartak utazni — az állomásnál egy rendőrvallatára fogta őket. — Nem tudtak kielégítő feleletet adni, hát a kapitányságra kerültek. Itt bevallottak mindent. A szűlők valószínűleg még ma megérkeznek.

— **Elvetemült.** Az egyik helybeli kereskedő ma a rendőrségen panaszt emelt, hogy az üzletében alkalmazott, 14—15 éves leány rendszeresen lopkodik. Ma kétszer is próbára tette s mindkét esetben beigazolódot gyanuja. Úgy mondja, több száz koronát tesz ki a kára.

— **Öngyilkos jelölt.** Nem mulik el hét, hogy öngyilkosságról ne kellene hírt adnunk. Dittich Ede kalapos mester takarítóéje, Csáder Tere 24 éves leány szerelmi bánatában marólugot ivott. Elveteszélyes állapotban szállították a kórházba.

Kész fiu és leányka fehérneműek, kalapok, sapkák, a legjobb cugos és fűzős börcipők, ágytakarók, paplanok, harisnyák, iskola-táskák, könyvszíjjak stb.

A közelgő iskolai évad beálltával!

KNAZOVITZKY BÉLA

ajánlja: kalap, cipő, fehérnemű, uri és női divatáru választékos raktárát.

Iskolai clott és mosó lányka kötények. Mindennemű fehérneműek mérték szerint a leggyorsabban és a legpontosabban készíttetnek.

— **Az ujoncok mulatsága.** A kike kimondták a szentencziát, hogy három esztendeig szárazon és vizen a „császár” katonái lesznek s komisz kenyéren és komisz ruhában élék át a hosszú időt: utoljára még egy nagyot és alaposat akarnak mulatni. Hogy pedig az esetleges jövedelem kárba ne vesszék, titlust is találtak rája, hogy az öreg honvédeknek adják. Szól pedig meghívójuk a következőkép: A székesfehérvári ujoncok Nagys. Dr. Saára Gyula ur védnöksége alatt a „Magyar Király” szálloda termében 1904 évi október hó 2-án ujonc-bált rendeznek. Beléptidj: személyjegy 1 kor. 80 fillér, családijegy 3 korona. Kezdete 8 órakor. A meghívó kívánatra előmutatandó. Kéretnek a t. hölgyek egyszerű öltözetben megjelenni. A tiszta jövedelem a helybéli 1848—49-iki agghonvédek javára fog fordítani. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag fognak nyugtáztatni.

— **Vesztett eb.** Szinte nem is tudja városunk közönsége, hogy mily óriási veszedelem környékezi ebből a rettenetes nyavalyából kifolyólag, mely folyton újabb és újabb esetekre hívja fel a figyelmet. Vasárnap d. e. 11 óra tájban egy szürke, hosszú bundájú vestett kutya rohant az Olaj-utcán keresztül, a honnan a Széna-térre, majd pedig a Vásártér felé szaladt, utána egy csomó kiabáló ember rohant botokkal felfegyverkezve. A nyomorult állat — úgy látszik — betegségének végső stádiumában szenvedett. Véres, habzó szájjal, zavaros szemekkel, lehajtott fejjel futott tétova irányba, nekifutott a fáknak, a villamos oszlopoknak, kerítéseknek s tehetetlen dühvel harapott-mart mindent, a míg dühé egy pillanatra alább hagyott. Az utcán egész sereg kis gyermek játszott gondtalanul. A nagy kibálásra a ki tudott, hazamenekült, a legtöbb azonban ijedten a kerítésekre mászott fel, hogy a megdühödött állatnak utjába ne essék. Az eb a Berényi-uton végigfutva, a Csutora-utcába került, utközben megmart néhány házőrző kutyát, míg végre a Pörösön utólérték s lebunkózták. A rendőrség kell, hogy a legszigorubb övintézkedéseket tegye meg a szörnyű veszedelem megállítására, mely — ki tudja — hány áldozatot követel még a maga számára.

— **Rövid hírek.**
Új orgona. A székesegyház új orgonájáról megemlítjük, hogy az a Rieger cégnek 1065. műve, s hogy 1243 sip van benne.

— **Dézsma.** Már régen eltörölte a magyar törvényhozás a tizedet és dézsma, Rekop Ferenc felsővárosi lakos még sem átalotta az adonyi út mellett levő kukorica földeket egy-egy cső erejéig megdézsmálni. A tulajdonosok szerencséjére rajta is vesztett.

— **Allati betegségek Fejérmegyében.** Veszélyes székesfehérvári Pátka. Ragadós száj- és körömfájás: sárbogárdi Alap, Hercegfalva 17 u.; székesfehérvári Aba 3 u., Inota 29 u., Polgárdi; váli Sós-kút 6 u., Vértesacsa. **Serlésorbánc:** székesfehérvári Nádasladány 13 u. **Serlésvész:** adonyi Adony; Móri Balinka 5 u., Csákberény 10 u., Fehérvárcsurgó 20 u., Magyaralmás 9 u., Söréd 10 u.; sárbogárdi Cece 1 m., Hercegfalva 8 u., Sárszentágota 2 m.; székesfehérvári Aicsut, Csőr 10 u., Gárdonyi 1 u., Sárkeszi 12 u.; váli Mártonvásár, Sós-kút, Tárnok, Tordas 4 u., Vál, Vértesacsa.

— **A „Sarin” sertésvészgyógyszer.** A mojlári állami kísérleti telepen az immár szabadalmazott „Sarin” sertésvészelleni szer fényesen bevált. A m. k. földmívelésügyi miniszter ez okból fel is hívta Hazslinszky és Simay urakat ezen szer szállítására. Részben ebből részben a külföldiek szánt készletből Hazslinszky Károly gyógyszerárában (Budapest VIII., Rökk-Szilárd-u. 28.) a „Sarin” előállításí árban kapható.

— **A borjúkúti dülöben levő 5 októlyos szülű termékkel eladó. Tudakozódhatni városházköz 2. emelet.**

— **A föld népeessége.** A Föld egész lakossága összesen 1.503.300.000 lélek, a kik 144.110.600 négyzetméterföldnyi területen laknak. Egy, most megjelent részletesebb kimutatás ismereti a világ lakosságának miként való megoszlását is. E szerint Európában, a melynek a területe 9.723.600 négyzetkilométer 392.264.000 ember lakik, tehát egy négyzetkilométer területre átlag 40 ember jut. Ázsiának a területe 44.179.400 kvadratkilométer, a lakossága — 819.556.000 lélek, egy négyzetkilométerre jut 18 lakos. Afrika 29.820.000 kvadratkilométer területen 140.700.000 egy négyzetkilométeren tehát 5 ember lakik. Észak-Amerika területe 20.817.700 négyzetkilométer a lakosai száma 105.714.000, tehát ott is 5 ember jut egy kvadratkilométerre. Dél-Amerika 17.740.000 négyzetkilométernyi területen már csak 38.482.000 ember lakik, itt egy négyzetkilométer átlagos lakossága két ember, míg Ausztráliában nem is jut egy egész ember egy négyzetkilométerre, csak 0,7, mert ez a világrész Polinéziával együtt 8.915.800 kvadratkilométer, a lakossága pedig összesen 6.483.000 ember.

— **Eladó szőlő. A fiskális dülöben egy szőlő, 3 októlyos szőlő termékkel eladó. Tudakozódni lehet Lakatos-utca 8.**

Takarmányhiány és a szövetkezetek.

(—s—k.) Szavahihető öregemberek állítása szerint 1863. óta nem volt Magyarországon az ideizhez hasonló szárazság.

Akárhogy van a dolog, tény, hogy szegény hazánk az idén mérhetlen károkat szenved. Legnagyobb csapás az állattenyésztők vállára nehezedik. Jól tudjuk, hogy mit jelent ez. Igaz, hogy az uradalmak természete is nagy bajok elé néz; de azért, azt hisszük, kevés gazdaság fogja felosztalni tehenészetét. A család fenntartásának főforrása: a „fejőstehén” vásárra kerül. Természetesen: potom áron. A kínálat nagy, venni csak a mészárosok hajlandók.

A legszomorubb a dologban az, hogy némely vidéken sokkal nagyobb a baj, mint amilyenek az országos viszonyokhoz mérten lennie kellene.

Csakhogy a tisztességtelen spekuláció még az inségből is hasznot húz. Már egyes ügynökök, üzerek kiszimatolták, hogy hol lehet az országban takarmányt kapni. A legtöbb helyütt már megvették az összes készletet. S most, ahol pár nappal ezelőtt 7 koronáért adták a széna mm-ját, ma 10 koronára szökött az ár. Ez természetes is, mert a hol az önzést a keresztény szeretet nem mérsékli, ott a lelketlen spekulációnak tág terve nyílik.

Ha idejekorán nem segítünk a bajon, olyan uzsoráskodás kap lábra ebben az országban, a melyre kevés példa volt még hazánkban is.

Jó lesz tehát idején megmondolni, hogy mindenki, aki üzérnek ad el takarmányt, maga is részesevé lesz annak a fosztogatásnak, amelyet a szomorú viszonyok miatt számtalan gazda kénytelen eltűrni. Hiszen vagy eladja életfentartó eszközét, egyetlen tehencskéjét, vagy méreg drágán vesz neki takarmányt.

Végtelen nagy jótétemény lenne tehát a szövetkezetek vezetőitől, ha érintkezésbe lépnének a többi szövetkezetekkel, s ekként lehetővé ten-

nék, hogy a takarmányt ne az uzsorásoktól kelljen megszerezniök a gazdáknak.

Kimondhatatlan hasznára lenne az országnak, a szövetkezeti eszmének, ha az egyes szövetkezetek ezen érintkezés révén aránylag olcsó pénzen takarmányt szereznének a község lakóinak, szövetkezetük tagjainak, és módot nyújtanának nekik arra, hogy a mostani kétségbejítő helyzetből megszabaduljanak.

Ez az érintkezés egyuttal olyan kapocs lenne, a mely a jövő évek csapásai ellen (és az uzsorások zsarolásaival szemben) védpajzsul szolgálna.

Kezdkék meg az akciót azok a szövetkezetek, amelyek takarmányt szállíthatnak, a szükségset szenvedők ügyét pedig az ottani szövetkezetek karolják fel. Ne sajnálják a fáradságot: tudakozódjanak azokon a helyeken, a hol — az újságok szerint — termett takarmány.

Mindezt a keresztényi szeretetnek és a szövetkezeti eszme diadalának érdekében!

KNAZOVITZKY ELEMÉR
vas-, szerszám- és konyhaberendezések üzlete
SZÉKESFEHÉRVÁR,
a „Magyar Király” szálloda átellenében.
TELEFON: 149. sz.
A legolcsóbb árakban,
szolid kiszolgálás mellett kaphatók
2812 az összes 30—14
vasáru-cikkek.

5 koronáért
küldök 4½ kilo (kb. 50 db) kevésbé megsérült finom enyhe pipere-szappant róza, lilium tej, orgona, ibolya, rezedia, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva utánvétellel küldi: **Scheffer D. Sándor**, Budapest, VIII., 2800 Bezerédi-utca 3. szám. 20—7

Instructio eladás.
A kislángi 3200 holdas gazdaság felparcellázása folytán az összes holtfelszerelés, jármás ökrök, lovak, takarmány répa, burgonya és tengeriszár (300 hold termése eladó. —
Bővebb felvilágosítással szolgál
A GAZDASÁG INTÉZŐSÉGE
2818 **KISLANGON**, 4—2
Utolsóposta Lepsény, Fejérmegye.

Gerenday Gyula
vázson, fehérnemű, rőfös és rövid-áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket, Tennis cipő, Tennis labdák, Sport ingek, Sport sapkák.
Ajánlja hazai gyárműveit vázson, asztal-nemű, valdói rumburgi és szleziai kézi szőtt vázson és ágyneműre szolgáló damaszt és kanavász árukat. Schroll Benedék pamut vázson és sifon aruaktára. Fürdő ruhák, fürdő köppöny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kékellők és nyakkendők. Kelengyhez szükséges és megfelelő női fehérnemű és kész ágynemű. Mérték utáni megrendelőre bármely fehérnemű gyorsan és pontosan elkészítjük. Csacsmók részére készletben ingesekék, szövött és kötött utjas hosszupárna, pólya-kötő, bőlcso és kocsiakarók, gumilepedő, szalag, csokor. Szövet ágy- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontáli, Axmiazter és tapesztri szalon és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőrű ágylakarkók, levarrott Kaszmir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókőme és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátvoly, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék kertjű és harinyából. Lázter és rőfös áruval 5% engedmény.
2750 104—37